

Szerkesztői iroda

Kossuth Lajos utca (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre	32 korona.	Negyedévre	8 korona.
Félévre	16 korona.	Egy hónapra	3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Deák Ferenc utca 33-ik szám.

Egy négyszög ccentiméternyi tér hirdetési ára 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok érdekvélményben részt vesznek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.

Nyiltéri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Adóreform.

A hány pénzügyminisztere csak volt az utóbbi magyar államnak, mind elismerte, hogy az adórendszer botrányosan rossz és tarthatatlan. Elismerte, mert hiszen a csillagot mégis bajos dolog letagadni az égről. Mind megígérte, hogy segít a bajon. És egysem tartotta meg a szavát, bölcsen úgy vélekedvén, hogy „igérde meg, ne tudd meg, hiszen szegényít az meg.”

A mostani pénzügyminiszter azonban azzal fenyegetődik, hogy ő csak ugyan megcsinálta a rendszerváltozást és mi — őszintén szólva — remegünk a danaui ajándéktól, mert remegvén a kegyelmes ur kormányzati elveit, megvagyunk győződve, hogy az igéret reform olyan lesz, hogy a mit eddig a jobb zsebünkől fizettünk, azt ezután a bal zsebünkől szedi ki a végrehajtó.

Hasztalan beszél nekünk a miniszter ur a kereseti adók igazságosabb kirovásáról, hasztalan hinti a port a szemünkbe a földadó reform ígéretével, mind nem ér az semmit, ha vonakodik hozzányulni az egyetlen gyógyító szerhez: a fokozatos adó behozatalához és az úgynevezett létminimum adómentességének kimondásához.

Az igazság ugyanis az, hogy a kinek több vagyon van, az viselje a terheknek nagyobb részét. Mert akinek pl. tízezer forint évi jövedelme van, az meg se érzi, ha kétezer forint adót fizet, még mindig marad neki 8 ezer forint, amelyből urason meglehet. Ellenben a kinek csak ezer forint a jövedelme, az már nélkülöznie lenne kénytelen, ha az állam 200 forint adót szarcol be rajta.

A mi pedig a létminimum adómentességét illeti, az abban áll, hogy bizonyos összegig, amely az életfentartásra szükséges, p. 5—600 forint jövedelmig senki se fizessen adót. Mert ha ebből a csekélyesből egy forint is elvesz az állam, azzal már az illető polgár szájából veszi ki a falatot és a testéről huza le a ruhát, ami a legnagyobb embertelenség, különösen az olyan államban, mint a miénk, ahol a nagy tőke urai ügyzölővén adófizetés nélkül élvezik a gazdaságnak minden előnyét: a kényelmet, fényt, hatalmat és dicsőséget, míg a földhözragadt szegény ember, a fogasztási adó révén, a közterhek országnézését viselnie még akkor is, ha az egyenes adó fizetése attól teljesen mentenének is.

Ismételjük, csak az lenne az igazi segítség, ha a fogyasztási adók leszá-

lítása mellett behoznák a fokozatos adót, kapcsolatban a létminimum adómentességével. Persze mi ezt itt hasztalan beszéljük, a mi szavunk nem hallatszik el a budavári palotába. Am a t. város és vármegye megtehetné — s ha csak egy parányit szíven viseli a nép érdekeit, meg is kell tennie — hogy szavát fölemelje a kormány és a törvényhozás előtt s az említett eszméket a lelkiükre kösse a hatalom kezelőinek és a honatyáknak egyaránt. Különösen az ellenzéki bizottsági tagoktól várjuk ebben a kezdeményezést, a kik szám szerint gyöngék is, de annál nagyobb ereje van az igazságnak és a jogos néprdeknek, a melynek burgó képviselése hivatásukat és szent kötelességüket képezi.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt Kossuth-ünnepét rendező bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor Rátay László elnöke alatt értekezletet tartott, amelyen a bizottság teljes számmal vett részt. Az elnök bejelentette, hogy az ország minden vidékéről számos értesítés érkezett a Kossuth-ünnep megistartása tekintetében és így az ünnepély országos jellege biztosítva van. Ezután bejelentette, hogy Röntaler Lajos megírta Kossuth Lajos életrajzát, amelyet 150 000 példányban fognak kinyomtatni. Rákosi Viktor felolvasta Fohászt, amelyet egyhangúlag elfogadnak és kinyomtatnak. A szokatlanul bizottság szintén elkészült a szavattal és azt ma este 6 órakor folytatandó értekezleten mutatják be. Bemutatták ezután a Kossuth-érméket és Kossuth-medallionokat. Egy szövegből készült az értekezlet folyamán felkereszte Márkus József főpolgármestert és Halmos János polgármestert, hogy felkérjék, hogy a mauzóleum alapkövére szeptember 19-én ne délelőtt, hanem délután tartsák meg.

Lakatos Miklós bejelentette, hogy a polgári bizottság a főváros lakosságához felhívást bocsát ki, a melyben felkéri a polgárokat, hogy szeptember 19-én a házakat lobogózzák fel, az üzleteket zárják be és este az ablakokat kivilágítsák. A képviselőház tagjainak részvétele tárgyában Rátay László érintkezésbe fog lépni Apponyi Albert gróf házelnökkel.

Külkereskedelmünk 1901. évben.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal most tette közzé egy teljes kötetben a magyar kereset országai külkereskedelmi forgalmának 1901. évi végleges eredményeit. Az előtűnk fekvő hivatalos közlemény nemcsak külső alakjában, hanem tartalom és beosztás tekintetében is lényegesen eltér az eddigi közleményektől. Az eddigi nagy folio alakot könnyebben kezelhető negyedreth kötet váltotta fel, melynek tabláis kimutatásai a külkereskedelmi forgalom adatait az eddigiek-

nél sokkal gazdagabb és változatosabb kombinációkban részletezik.

A közlemény adatai nyomán 1901. évi külforgalmunk alakulását most már teljes képet nyerhetünk. Behozatalunk összes mennyisége 37 04 millió métermázs és 2 67 millió darab volt, 1147 6 millió korona értékben, míg a kivitel mennyisége 64 17 millió métermázs és 9 88 millió darabba rugott, 1265 2 millió korona értékben.

Külforgalmunk mérlege tehát az 1901. évben is kedvezően alakult, mert a tőlünk kivitt áruk értéke a behozott áruk értékét nem kevesebb mint 117 6 millió koronával haladja meg.

Ez a kiviteli többlet az 1900. évi kiviteli többletnél mintegy 100 millió koronával kisebb ugyan, de az 1900. évtől eltekintve, az 1882 évtől kezdve kimutatott kiviteli többletnek mindegyiket jelentékenyen túlhaladja, nem is emlíve, hogy a husz év alatt, melyekről külkereskedelmi statisztikánk beszámol, csak tíz évben volt kiviteli többletünk, ellenben a másik tíz évben mérlegünk behozatali többlettel zárult.

A magyar közleménnyel egyidejűleg Ausztriában is jelent meg egy közlemény, mely azonban tisztán a két ország kölcsönös forgalmának adatait tartalmazza, ugyanazon forrásból, melyből a magyar hivatalos statisztika is meríti adatait. A két közlemény adatai közt mindazonáltal vannak eltérések, melyek főleg az értékek jutnak kifejezésre.

Az osztrák közlemény adatai szerint ugyanis Ausztriából való behozatalunk értéke 31 3 millió koronával kisebb, viszont Ausztriába kivitt áruink értéke 4 6 millió koronával nagyobb lenne, mint a mekkorának azt a magyar statisztikai hivatal kimutatja s árumérlegünk is Ausztriával szemben nem 8 1 millió korona behozatali többlettel, hanem 27 8 millió korona kiviteli többlettel zárulna.

Ennek az eltérésnek az a magyarázata, hogy a magyar áruforgalmi statisztikai érték megállapító bizottság mintegy 50 áru névze az osztrák bizottságtól eltérő egyégsértéket állapított meg.

Az eltérések kiegyenlítése végett, hosszabb beható tárgyalásokat folytattak, a nélkül azonban, hogy bármelyik bizottság saját álláspontjától eltávolzni hajlandó lett volna.

Mármárosi állapotok.

A Hazánk folytatja a mármárosi állapotok leleplezését. Érdekes adatokat közöl arra nézve, hogy miként lehet Mármarosban igazi szellemi és erkölcsi nullaként közönségi birókká megnem. Adatai a következők:

a) Sajó közönségbe kiszáll a szolgabíró, hogy közönségi főbíró választasson. Az ő jelöltje Rádnik Demeter, kiről a beadott felbecsében azt olvassuk, hogy: 1. semmi ingó vagy ingatlan vagyonra nincs, — tehát kezelésre bízák a közönség 10 000 korona értékű vagyonát; 2. évi adója 1 korona 20 fillér, holott az adóbevételek ezer korona is megfordul kezében; 3. részeges, kötekedő, legérkeztelenebb embere a faluban, a borsmában verekszik, ha neki italt nem fizetnek.

a férjes asszonyok után jár; 4. nyavalyatörő, kicsapongásai miatt; 5. hivatalos hatalommal visszaélés miatt maga a szolgabíró jelentette föl; jegyzőkönyveket kóhól és önkényi kivételeket eszközöl, stb.

Ez embert választja meg a járási szolgabíró a közönség főbírájává a következő módon: a kijelölési elv szerint csak olyat lehet volna szabad jelölni (1886. évi XXII. tcz. 77. §), ki a bíróságra a pályázati határidőn belül pályázott. Azonban a szolgabíró a kijelölés előtti percben rábeszélések után jelenkezett „Strohman”-t is jelölt, hogy az ő Rádnikját kereszteltesse. Jelölt tehát még Rádnikot; a választók elküldték, hogy „nem kell, nem kell” erre a szolgabíró Rádnikot egyhangulag megválasztott közönségi bírónak jelenti ki. A polgárság egyrészen írásban kér névszerinti szavazást, a szolgabíró vissza utasítja a kérvényt s a választókat felszólítja, hogy a választásról szóló jegyzőkönyvet írják alá. (A bizalmi férfiak nem tették ezt meg, erre a szolgabíró csendőrokkal akarta rákényszeríteni őket az aláírásra. Ezek inkább lemondottak közönségi képviselőválasztásról, de hazug jegyzőkönyvet nem írtak alá. Történt az eset 1902. jun. 14-én, az ügy most van fellebbezés alatt, addig Rádnik Demeter büszkén jár, — azaz dőlőgél részegen Sajó közönség utcáin s veri mellét és szavakkal: „Nem ti tették meg bírónak, mégis az vagyok.”

b) Felső-Kálánfalván, mely közönség 198 korona 36 fillér „tolvajadót” volt kénytelen fizetni a jegyző és bíró sikasztásai miatt, új bíró választására száll ki a szolgabíró. Az ő jelöltje a sikasztás miatt elmarasztalt Beres Jón L. Dumitru, a ki miatt már egyszer fizettek, a közönség más. Beres Jón sulyos testi sértés büntetése miatt 1888. és 1890-ben két ízben volt szabadságvesztésre (ulgo: börtönbre) ítélve. Vagyonra nincs, tehát a már egyszer tolvajadóval megrótt közönségi adófizetőket hasonló új esetben egyenesen megkárosítaná e körülmény, mert a bíró anyagi kezeséggel nem bír. A választásnál a szolgabíró (nem ugyanaz, a ki Rádnikot választotta meg) kijelenti, hogy „van még elég hatalmam arra, hogy azt tegyem meg bíróvá, a kit én akarok” s a más nevet kiáltó választók ellenére bírónak jelenti ki Beres Jón L. Dumitru, kiből neki kedve telik, kit sikasztás miatt már egyszer elmarasztalt a máramaros szigeti pénzügyigazgatóság, mely végzés hivatalból kézbesített az eljárt szolgabírónak is.

Ime tehát ez a rendszer, mert több járásban csinálják a szolgabíró urak ezt, ki-játszván a közönség önkormányzati jogát, fittve hányva a törvénynek, erőszakoskodva és ki-javára? A közönség utolsó emberei érdekében, kiket a közönség előre állítanak. Honnan e megdöbbentő rokonzen? Az összekötteléseket most még nem ismerjük, de oknéklük aligha lesznek.

S most lássuk egy olyan embertársat, kit sikerült kiűldözni egy faluból, aki feladta a küzdelmet és elvonult, mert nem akarta saját és családja életét kockáztatni.

Szeplőcánán, hol Deutsch Szender és Fogel László s a megyei közigazgatási bizottság jóvoltából jelenleg is Deutsch József a jegyző, folytonos napirenden vannak a grujogások, rablások, lopások. Csendőro-

van a faluban, nagyjából tudva van, kik végzik a bűntetteket, de letartóztatni, elfogni az illetőket nem merik. Némely gazdálkodó telepeit 20 izben is fölgyújtották, — van olyan, kinek vagyonra biztosítását nem meri egyetlen szolid társaság sem elvállalni. E rablófészkekben egy szókimondó magyar nemes ember volt fömolnár egy gözmalomban. Egy Basch Pepi nevű korcsmárosnak 8 korona 40 fillér összeggel tartozott, e Basch apjának pedig 39 korona 99 fillérrel. Jókédvő molnár lehet, ki többször őt föl a garatra.

A két korcsmáros bepöröli Deutsch József színe előtt a molnárt. Ez hivatalos szám és pecsét nélküli rongyong idezi meg az „adóst” s daczára annak, hogy megyei szabályrendelet szerint csak 4 koronát lehet korcsmai hitel ezímen megítélni, elmarasztalja a 48 korona összegben a molnárt. Basch József, a hivatalozó jelenik meg a malomban mint „becstű” a közönségi bíróval, elveszik a molnár egyetlen dunáját, két párnáját, 81 kiló lisztjét, négy hónapos malaczat, három tyukját, egy öltözet ruháját, téli kabátját, az asszony konyh-felszerelését s mindezt bizonyosan Basch József veszi meg a leendő árverésen, mint egyedüli licitáns, mert ki merne a Basch-Deutsch József ellen eszelekedni ott.

De hát ez még rendben lehetne, azonban, midőn a mindenétől megfosztott molnár el akar költözni a faluból, megrohanják a „hitelvezők” (kik ketten valának és az összeg, melyet követelnek, összesen tizenegy korona), az asszonyt agyfábfébe verik, fojtogatják, agyonütéssel fenyegetik gyermekét, magát a molnárt a segédjegyző az utcán veri el és rugdossa, össze, amiért az előbbi eljárás ellen panaszt mert beadni. Végre is a csendőrszázados könyörtől meg a szegény molnár, kit oda egy derék ügyvéd utasít s csendőri fedezetelt költöztetik ki a faluból az, ki meg akar menekülni a Baschok és Deutschok rablszolgáskából.

S van-e ez eljáráskor ellen jogorvoslat? Ugyan hiába való minden fellebbezés és kérelem. Törvényes uton nem bírja magát az illető a megyéjéből kifelebbesni s ha kijut panaszra a belügyminiszterhez, onnan jogorvoslatot nem nyer. Azt nem olvassuk sehol, hogy a Baschokat és Deutschokat életveszélyes fenyegetés, sulyos testi sértés és más miatt elzárják, azt sehol, hogy szolgabírákat hivatalos hatalommal visszaélés miatt fogházba küldtek volna Máramarosból, vagy legalább elcsaptak volna. De minek is? Ki folytatna akkor „közgazdasági tevékenységet”? Máramarosban a Wolf Beerekkel és Katz Majerekkel, ha a szolgabíró uraknak a bankigazgatóságokból ki kellene lépniök, ahol együtt ülnek a kaftános magyarokkal.

Ime például a borsai takarékpénztárnak elnöke V. Papp Simon szolgabíró, vele együtt igazgatósági tagok: Steinmetz Szul, Werczberger Chaim, a felügyelőbizottságban ott áll Steinmetz Mózes és Widder Samuel, a pénztárnok pedig Kleiszer Mózes. A felső visóti kereskedelmi banknak is igazgatósági tagja V. Papp Simon szolgabíró, igazgatóságai pedig Stern Hersch, Szilberhercz Lázár, Fried Isik, Káhn Elías; a felügyelőbizottságban itt egy Káhn Lajos (a Guttmann Ábrahámok és Hager Dávidokon kívül), a pénztárnok Káhn Nathan és a jogtanácsos Káhn Samu. Most legyen valakinek

hibája a villatulajdonosnak a szezon, a z évdrendszer, vagyis, hogy a lakásokat nem hetenként, nem havonként hanem csak évenként évdre adják ki. Mondanom is fölösleges, hogy ez erős vendégriasztó eszköz.

Sok, ezekhez hasonló kisebb, nagyobb fogyaikoszról kellene még megemlékeznem, de nem folytatom tovább. Mindezt észrevénné s orvosolná egy olyan vezetőnek, amilyen lépten-nyomon található a külföldön s itt-ott nálunk is. Ha ez a fürdő egy ügyes üzlet-ember kezében volna, micsoda pompás fürdőt varázsolna elő a mai Tusnádból! Fölhasználna a reklam minden tisztességes eszközét, volna kényelem, szórakozás, volna az Ott vizi erje révén villámvilágítás, vízvezeték stb. S nem 700, nem 1000, 1200, hanem kétezer lélek látogatná e fürdőt 4—500 000 koronát hagyva itt a székeségnek.

Elmondtam ezeket tisztán jóindulattal, hogy lássunk világosan. Ma segítünk a bajon, Tusnád áldása lesz e vidéknek, ha nem, biztató reményünknek szépsége: szomorú romjává esik össze, fajdalmasan szemrehányón hirdelve, hogy ügyletlenek vagyunk!

Föl tehát a munkára, mert ez is a székeség egyhez tartozik! Ne partoljunk az idegen fürdőket, de a hazaiak is tegyenek meg minden lehetőt. A magyar fürdő legyen olcsó és kényelmes, a közönség pedig az átmeneti időkben élvezzék.

Enn hihez és remélek. Mert mint Petőfi mondja: „Csak nem fajult el még a székeség vér, minden kis csöppje drága gyöngyöt ér!”

Sassi Nagy Lajos.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1902. július 31.

Tusnád.

— Kritika fürdőinkről. —

Sietek előrebocsátani, hogy nem csó-lom Tusnád előtt sem hatalmas fürdőlelet, sem reklámleletet írni, hanem igenis elmondandó őszintén, igazán mindazokat a tapasztalatokat, amelyeknek figyelembevétele immár nélkülözhetetlen nemcsak itt, hanem általában minden magyar fürdőhelyek, hogy ha fürdő és közönség komolyan akarják egymást boldogítani, hogy ha az ugys szegény ország közönsége nem akarja millióit a gazdag külföldnek juttatni.

Mert a magyar fürdőügy nemcsak egészség, hanem közgazdasági szempontból is egyik igen fontos tényezője a nemzeti érdeknek. A számos fürdő- és üdülőhelyek a polgárok százezreit gyógyítják, százezreknek állítják helyre megtámadott legdrágább kincsüket: egészségüket; viszont százezrek jutnak a szép, de szegényes hegyvidékeken tisztességes keresetbe.

Ilyen szempontból véve a dolgot, nézzük, mit tapasztaltunk Tusnádon, amely tapasztalatokat azonban általánosságban fürdőink háromnegyed részére ráillenek.

Fájdalom, fürdőink, néhány kivétellel, két sarkalatos hibában szenvednek: vagy méregdrágák, vagy kényelmelenek és unalmasak. Az első csoportba a nagy, elegáns fürdők, az utóbbiba a közepes és kis helyek tartoznak.

Amott van kényelem, van minden, ami

a modern fürdőzéshez szükséges, de olyan drága, hogy állandóan csak gazdagok látogathatják; emitt mérsékelt, sőt sok helyen olcsó árak csalogtatnak, de az istenadta jó levegőn és jó vizen kívül alig is kap érte a vendég egyebet.

S ez nagy baj! Nem mondom, legyen egy pár fürdők s dusgazdagoktól látogatott világfürdők, vagy európai hírt gyógyítóhelyünk — mint pl. a három Tátrafüred, Balatonfüred, Herkulesfürdő, Pöstyén, Korinicz, Lipik stb. — de ezeken kívül minden más fürdőnek módott kellene nyújtani arra nézve, hogy a szegényebb sorsúak is látogathassák. Hiszen egészségügyi tekintetben ugy is a szegény tisztviselő- és középosztály van legjobban az üdüléssel egybekötött fürdőre rászorulva. Dusgazdag főuraink, töképénzesek ink nem kénytelenek négy fal között testetleket ölt munkát folytatni. Népkör, hála istennek elég edzett s élete felerészét Isten szabad ege alatt tölti. De a városi ember, a középosztály, a tisztviselő, a kereskedő, iparos, egyenesen rá van szorulva. Korunk nagy betegségeinek: az idegességnek, a pihenés, a jó levegő, a jó víz és a fürdőzés az orvosszerei.

De mit tapasztalunk? Azt, hogy ezek a szegény emberek a fürdők drágasága, vagy kezdetlegessége miatt nem üdülhetnek. Így meg tönkre ezer meg ezer családok intelligens ember, roppant kárára az egész hazának.

Itt az idő tehát, hogy társadalmi uton szervezkedjünk. Arra kell törekednünk az egész társadalom súlyával, hogy fürdőink, mint a külföldiek, kényelmesekek, vonzóak s mégis olcsók legyenek. Tanulják meg fürdőtulajdonosaink ezt az aranyágazást: többet ér a sürű krajcár, mint a ritka forint! Uzsorakamat, kápsziság helyett elégejenek meg a tisztességes, de biztos jövedelemmel.

Mert ismétlem, a fürdőügy nemcsak egészség, hanem gazdasági szempontból is immár elodázhatatlan kördérek.

A fürdőügyi rendezésével, egy millió intelligens polgár egészségi s ugyanannyi szegény földföldi és erdélyi ember érdekét mozdíthatnánk elő. A fürdőzés folkloralása Erdélyben pl. egyenesen összefügg az úgynevezett *székely-ügygyel*.

Nagyon szomorú, hogy évenként több mint nyolczvanezer magyar család látogatja oktatlanul a külföldi fürdőket. Igen, mert rá-lunk a fürdőtulajdonosok elhetetlenek, sejanáljak a reklámt, a befektetést, s nem gondolnak át, hogy, élelmes, lekötölező, finom érzékű vezetőkről.

Ezek után egész természetes, hogy ha zánk fürdőügye még mindig e kezdett kezdete van, noha elismert igazság, hogy fürdő-, üdülőhelyek és ásványvizekben hazánk az első az egész Európában.

Visszatérve tárgyra, lássuk már most Tusnádfürdő jó és rossz oldalait. Tusnád a főnt osztályozott helyek közül ma a második csoportba tartozik. Elég olcsó, de elég kívánni valót is hagy hátra. Viszont az is igaz, hogy füges, gondos és élelmes vezetéssel az ideális fürdőhöz tartozhatnék: szép, jó, kényelmes, kedves és olcsó is lehetne egyszerre. Tusnádot és Borszékét együtt álhatná a szegény pénzkereső székelylöl az itt üdülő vendégsereg.

A 650 méter magasságban fekvő Tusnádfürdő gazdagon megvan áldva természeti szépségekkel. Pompás fenyvesei, vadregényes kiránduló helyei (Szent Anna-tó, Solymók, Belsőbarlang) remek balzsamos levegője, szépsévas vasas vize, az alatta zugva habzó, gyönyörű Ott vize valószággal rabbá teszik az embert.

E pártját ritkító külső szépségeken ki

vül van aztán néhány belső jó tulajdonsága is. A közönséget kizsákmányoló vendéglő és egyéb monopoliomok itt ismeretlenek. A sok szálló, vendéglő, bolt, szabó, cipész stb. üzlelek egészséges és jótékony versenyt fejtenek ki. Van vásártér, sok és olcsó kiadó lakása, magán villája, kifőzde. Étel, ital jó és olcsó, ami más hasonló nagy fürdőkben szoktalanul jelség. A közönség szorakozására szolgálnak a hatalmas táncsterem, czi-gányzene, az olvasó-, zongoraterem, a tennis-pályák, a sétateret, a kávéházak, czukrászatok, a Csukás-tó stb. Dicséretes tulajdonsága az intelligens közönségnek az egyszerű, izléseis öltözködés. A máshol, kisebb helyeken is tomboló, ördögön divat és fényűzés — ahol a szépmem, egészséges ro-vására, jóformán egyebet sem csinál, mint napetig öltözködik — itt nem látható. De e jó tulajdonságokat hatalmasan ellensúlyozzák a következő bajok: A fürdő utjai több helyen rendezetlenek. A „Solymók” felé vezető útról hiányzik a jelzőtábla s fönt a meredek szikláról a korlát, mely alatt pedig szédítő mélység tátong. A „Ludmilla tétő” kilitását gátolják a mellette levő fák, a sétat-helyeken az ide festett padok ragadnak, a mi elég mulatságos a humoros embereknek, de azért ők sem kárnának e mulatságból. A Szent Anna tavához vezető uton nincs menedékház, pedig itt a gyors viharok gyakoriak és a jelzőtáblák is ritkák, amiért némelyek el is tévednek. Kellemetlen, hogy a borvizen kívül mindenért fizetni kell, olyanokért is, ami máshol ismeretlen (zongoradíj, pénzért adják a vendégek névsorát is). S még kellemetlenebb az a tapintatlanság, hogy a „kurilákat” a vendég megérkezésekor rögtön követelik.

Nagy hibája a fürdő özövetkezőnek az is, hogy házi kezelés helyett a bérli rendszert gyakorolja, amelynek következtében, a hasznát a bérlikt teszik zsebre. Hasonló nagy

igaza közgazgatásilag egy Káhánnal szemben! A máramaros megyei központi takarékpénztár elnöke Szapponczay Mitlós főszolgabíró, vezérigazgató Várnai Armin, igazgatók Veisz Jakab, Kesner Izidor, Grünwald Samu; felügyelők az ügykezelésre Guttman Jakab és két társa. Ez utóbbi pénztárat 50.000 forint alaptőkével 5 millió koronán felüli összeforgalmat mutat ki, a feladott 160.000 korona alaptőkével 3 millió korona összeforgalmat ad s a borsai takarékpénztár 40.000 korona alaptőkével 1.17 millió korona forgalmat. Ime a közgazgatás szoros összeköttetése a máramaros megyei köznyommal megmagyarázza, miért kell ott a Baschoknak és Dautschoknak mindenre szabadalmat nyerniük s miért kell a szerencsétlen vidék szegény népének megszoknia vagy — megszoknia.

Az Erdélyi Kárpát-Egyelet működése.

— Észrevételek. —

IX.

A fürdőügy.

A Kárpát-Egyelet kezelésében állott fürdők el voltak helyezve kezelőkkel, hivatalnokokkal. Hivatását egy sem fogta fel. Kötelességüket egyben sem mutatták. Kijárat a fizetésük a közpénzből, de munkájukat nem igen tudta számba venni, úgy látszott senki.

Tótagast állt e gyógyhelyeken minden, mint egy olyan háztartásban, a hol a gazda rendetlen s a dolgoknak utána nem néz.

Csak egy példát említek. Nagy költésekkel építettek vendégszobákat Borberekén. Ettől külön fedél alatt, 10—15 lépésre konyha és cselédszobákat. Arra ott senki sem gondolt, hogy a vendégszobából jelző készüléket kellene vezetni az alant és távolabb levő épületbe, hogy a cselédség könnyen hívható legyen. A vendég ki kellett bujjék az ágyból, körüljárja a folyosót s fölkiabálja a cselédet, vagy pedig szólítja ki magát úgy, a hogy tudja.

A vendégek elszállásolásánál és egyéb beosztásánál a paradicsomi nomád életet hozott a maguk fűrdőjébe, a „fürdők sorsát felkarolt” Kárpát-Egyelet.

Pedig egy ilyen testület, ha akar, igazán tudhat befolyást gyakorolni arra, hogy fürdőink kedvelő és látogatott helyekké váljanak.

Pusztában kiáltó szó az, ha a közönséget uxor-untalan a hazafiasra emlékeztetve, hol dorgálva, hol lelkesítve, irásban és szóban kapacitáljuk az erdélyi fürdők felkeresésére. Pedig ezt tette a K. E. központja. Csakis ezt, s néha minden indok nélkül jobban becsülte egy pár fürdőt a többinél.

Azokkal nem törődött, a mik miatt tagjai keservesen panaszkodtak a mik a fürdőkben az ellátás, a gyógy mód s az árak hallatlan drágaságaira vonatkoztak.

Például egy turista kirándulótól egy poloskás ágy nemivel felszerelt szikszobáért egy éjjelre 8 koronát vettek, egy másik neves fürdőn egy szelét konkának nevezett, szarított borjúbőrök hasonló szíjas irha nemü valamiért s két decziliter bornak nevezett romlott almaecetért 2 koronát kasszálaltak be.

Az erdélyi fürdők háztartásának nagy része a közönség megkoppasztására és egészségének tönkretételére van berendezve. A fürdőorvos kötelességének tudatával egy-két hely kivételével alig bír. A konyhák a betegek kezelésének megfelelően berendezve nincsenek. Tiornya és házard kártyajáték folyik min-

denütt. Ráveszik a beteget is arra, hogy tiornyázzék, éjszakázzék, pazarolja azt a fogatékos életet, a melynek kiegészítése végett rendelte őt az orvos arra a fürdőre.

Valóságos páriák az erdélyi gyógyhelyeken a betegek. A legtöbb helyt még az egészségesek is megbetegeszenek és kénytelenek (ha marad pénzük) utókurára egy modernül berendezett külföldi fürdőn kireperálni azt a rongálást, a melyet szervezetükön a szakértelem hiánya, a rosszakarát, a zsebelés és a rossz társaság, mindenképpen felett pedig a rendtelenség okozott.

Előkelő fürdőink nehányát mily könnyű lett volna a Kárpát-Egyeletnek fennállása 12 éves folyamán rábíni arra, hogy a gyógy-szabályokat szigorúan tartassa be, hogy gondos figyelmet tartson, hogy a vendéget ne nézzék kizsákmányolandó portékának, hogy a konyha a gyógyászat előírásainak mindenben megfeleljen. Annyi és oly sok feltehető példa áll e tekintetben rendelkezésre a külföldi fürdőkben, hogy a tapasztalatokat megszerezzék nem nehéz.

A „fürdő orvosok” kérdésével sem láttuk soha törődni a Kárpát-Egyeletet. Náluk egészen alárendelt jelentőséggel bír a fürdőorvos.

Egy körorvost, vagy gyakorló-orvost, a ki híret sem hallotta a rendes fürdőknek, biznak meg a fürdő-orvosi teendőktől.

Ezek tájékozatlanságát a vendég már az első napokban felismeri. Nem bizik benne. Irhat, vagy mondhat bármit, utasítását, rendelkezését komolyan számban nem veszik. Így aztán felbomlik minden rend. Az egész személynét csak egy cél felé törekszik: mentül többet zsebelni, minél rosszabb kiszolgálás ellenében.

A fürdő-orvos a gyógyhely testének a gerinczét képezi. Ha ez rossz, minden rossz.

Fürdőorvosát képzelni sem lehetne más-kép, csak olyat, a ki határozott hajjammal bír ehhez a pályához s a ki legalább két nyári időszak folyamán tartózkodott külföldi nevezetesebb fürdőkön, főleg olyan vidékeken, a hol hasonló gyógyvíz van és hasonló gyógy mód van gyakorlatba véve ahhoz, a melyet hazai fürdőkön mívelni óhajt.

Vajjon tűzött-e ki, vagy tüzetett-e ki a Kárpát-Egyelet ösztöndíjat vagy egy izben arra, hogy hivatalos bíró fiatal orvos külföldön megszerezze a humanizmus ez irányu szolgálatára szükséges ismereteket? Ez az abozója a dolognak s nem az írott rendszabályok, burdíások stb. a melyek írott (de számba sem vett) malasztként a papíron maradnak.

(Folytatása köv.)

IRODALOM.

Az állatok világa. A Légrady testvérek kiadásában megjelenő hatalmas munkának, Az állatok világának 64-dik füzetét is megkaptuk, amelyivel a madarakról szóló résznek első kötete befejezéséhez közeledik. A Chernel István szerkesztette magyar kiadásnak ez a füze is olyan kitűnő, mint a többi, szövegben és illusztrációban egyaránt. A mű írója a varju — félekről a gébics félékre tér át s igen kedves dolgokat mond el mind a két fajhoz tartozó madarakról és a szajkókról. Mint eddig, úgy most is kiterjeszkedik a magyar viszonyokra, a mivel a Brehm-féle munka teljesebb és ránk nézve fontosabb, becsesebbé válik. A kiadóczeg ehhez a füzethez is színes nyomatú műmellékletet csatolt s egész raját adja a hű és szép nyomatú szövegrajzoknak, amelyek a nyomdai műintézet is dícsérik. Az állatok világa füzeteként kerül az olvasó köz-

és segítséget küldjön. Még némi távolásra volt a pázsittól, Ernőt a karjaiban tartva, midőn Laura az ijedség gyötrelmével feléje szaladt. George szőllánu tette a gyermeket a karjába. Ernő zokogott.

— Oh mama, mama — kiáltá — a rossz asszony a sziklához vitt és én letaszítottam!

— Mit mond ez a gyermek? — kérde Laura, a fenyvesek alatt vele a földre roskadva.

— Alig tudom azt magának elmondani — válaszolá George. Haza felé jőve az erdőben voltam, midőn az Ernő kiáltását hallottam. A hang irányába siettem. Nem tellett bele egy perc, mielőtt oda érkeztem és az asszonyt a sziklán lesem láttam. Azt hiszem, hogy Ernő utána esett volna, de hirtelen megkaptam.

— A rossz asszony volt — zokogta Ernő — a képből levő rossz asszony! Én nem akartam őt bántani; csak megtaszítottam és ő a mélységbe esett.

— És a gyermek a kis történetét eleitől kezdve elmondotta, miáltal George házhöz sietett, hogy a sziklához segítséget küldjön.

LIV.

Mire Logan ur és a cselédek, akik egy hordágyat vittek, a folyó partjához érkeztek két vagy három ember csatlakozott azon urhoz, aki a lezuhanó asszony segítségére ment.

— Meghalt? — kérde George az idegentől, aki az eszméletlen alakot a karjában tartotta.

— Nem egészen, még lélegzel — volt az ünnepélyes válasz — de a feje borzasztó sérüléseket kapott.

— Orvos után küldtem. A kapus házhoz vigyák? Az közelebb van a kastélynál.

ség elé, de diszes kötésű kötetekben is kapható. Egy-egy füzet ára 80 fillér, egy-egy kötet pedig 18 korona. Megrendelhető úgy a Légrady testvérek könyvtárából (Budapest Váci körút 78) mint minden jobb könyvkereskedésben.

SZÍNHÁZ.

Megnyitó előadás. Egy havi szünet után holnap lesz az első előadás a Nyári Színházban. Herczeg Ferenc drámája „Ocsay brigádéros” kerül színe uj szereposztással. A czimszerepet Szakács, Tisza Ilonát T. Halmi Margit, Dilit Tólvégi Margit játsszák. Szentgyörgyi, Tompa, Kassai, Papp, Szegő, Ligeti, Dezséri, Várdi, Krasznai, Katona és Gál Janka vesznek részt még az előadásban. Az új zenekar egy magyar nyitányval kezd meg az előadást Stephanides karnagy vezénylete alatt.

A postás fiú és huga új énekes bohózat szombatán kerül bemutatásra. A nagyhatású bohózatban a czimszereplő Kassai és Szabó Mariaka mellett Dezséri, Szakács, Szentgyörgyi, Ligeti, Tompa, Papp, Várdi, K. Árpási Kata és Hegedűs Szeráfin játsszák a szerepeket.

Gyöngyi Izsó — a pécsi színház tagja. Gyöngyi Izsót, a Vigaszínház és Kolozsvári nemzeti színház volt népszerű tagját, Nádasdy József, a pécsi nemzeti színház igazgatója, társulatához szerződtette. Az amugy is kitűnő tagokból álló társulat Gyöngyivel egy kiváló erővel lett gazdagabb.

Tudomány és hazaszeretet.

„Szeresd a hazát, de ne szerelje! Annak meggyőző, ki okosan szereti.”

Ez a vers jutott eszembe, a midőn tegnap este lelkesedéssel olvastam a kolozsvári hívek tisztelgését Richter Aladár dr. egyetemi tanárnál.

Milyen nemes, méltóságos volt mindkét részről az elmondott beszédek hangja. Semmi személyi bántás, semmi rossz akarat nem volt ezekben. Hibáztatás a rossznak, de megbecsülés az ellenfélnek. Meny nyílv tisztabb, nemesebb volt ez a hang azoknál a közlemények hangjánál, a melyekkel a Richter első nyilatkozatát az ellenfeleiből kísérték és a melyekben a sorok között, jó adag, osztrák izű fenyegetés is foglaltatott. Ilyen fenyegetést juttattak mánnak is, a ki férfiasan kifejezésre akarta hozni együtt érzését és egyetértését a hazafiaknak Richter Aladár egyetemi tanárral.

A Richter vázlatosan közölt beszédében különös figyelmet érdemel egy pont, a mit mindenkinek jól esik olvasni és hallani. Ő a tudomány igéit is első sorban arra valóknak tartja, hogy magyarságunkban megerősödjünk.

Ime, az egyetemi tanárok karában egy egész ember, a ki féltelével nincs oda növe a német tudósok által kieszelt systemához, hogy ennek dícsőitése mellett se istent, se embert, se hazát, se nemzetet ne ismerjen!

Hiszen egyetemünkön a professzorok a hazafias irány szolgálatára nézve nálunk csaknem egészen el vannak veszve. A tanárok némelyik annyira a külföldi tudományoknak al, hogy Magyarországról csaknem egészen megfeledkeznek. Csak egy-egy pillanatra tér magához, a midőn nyugtázza a magyar nép adó-filléréiből összegyűjtött havi fizetéséről megírja. Azonul néha még azt is elfelejti, hogy Kolozsvárt lakik. Némelyik „Klausenburg”-

Az idegen helyben hagyólag bolyóltat. A hordágya tettek és lassan vitték el onnet. A doktor elég gyorsan megjelent és az asszony fején levő sebek be lettek kötözve, de még nem tért eszméletére. Az idegen aki segítségére lement, megfogta a kezét és azt mondá —

— Lucilla, ösmersz?

Ő később azt mondá, hogy Lucilla gyengén megmozgotta a kezét. Ez volt az egyedüli életjel amit adott. Három negyed óra múlva az utolsó lélegzette.

— Valószínűleg egy nagy vérérdny szakadt meg a fejében — jegyzé meg az orvos. Borzasztó szerencsétlenség! De miképpen történt?

George elbeszélte, hogy az az asszony a Fitzhughné kis fiát vitte el és a gyermek ellentállás közben a szikláról letaszította.

— Vajjon az lehetséges volt? — kérde a doktor, meglepetéssel.

— Ez a gentlemen — mondá George — éppen olyan jól látta azt, mint én. A szerencsétlen asszony veszélyesen közel állott a szikla szélehez és aránylag igen könnyű ériótés kellett ahhoz, hogy elveszítse az egyensúlyát.

— Miért vitte magával a gyermeket annak az akaratá nélkül? — Ő tudja azt?

— Igen; félek, hogy gonosz szándékkal tette — válaszolá George komolyan. Ez az asszony az a hives de Laurent Hermione Lucilla, a kit oly régóta kerestek és akiről az a gyanunk, hogy a gyermek atyját mérgeggel ölte meg. Sőt valóban kétségtelen volt, hogy azt ő tette.

— Jóságos Egék! — kiáltá doktor Mackenzie. A gyermek keze megfosztotta az atyját! Mindazonáltal azt gondolom, hogy az anyja nagyon jól busulni.

George is azt gondolta.

nak írja állomás helyét, nem lévén tájékozódva hazai viszonyaink tekintetében. A másik professzor tudományos könyveit is külföldön nyomtatta ki. A harmadik végig járta az országot és mint a magyar közjog tanára, idegen kultúrát német szóban dicőstett. S midőn ezért a lapok szelid hangon megrovást kalandba vették, egy kollegája sorhaját illetékes helyeken s védelmet eszközölt ki a számára. Ezt meg is nyerte s később mint képviselő a magyar képviselőházban meg is halálta.

Ilyen körülmények között kiválik egy férfiu, a ki erőteljes hangon hirdeti, hogy a tudományban a hazát és a nemzetet kell szolgálni. Lagyon ezért tövözölve.

Százados ködöt osztat el s erőteljesen s bevilágít abba a sötét csarnokba, a hol eddig a hazaszeretet mécsé, csak bágdyat fényvel pislogott. Ez a világosság most terjedni fog. S ennek fényénél egy új nemzedék uj érzéssel, uj erkölcsökkel fog ahhoz a munkához kezdeni, a mely arra van hivatva, hogy Magyarország épületét, mint nemzeti független államot kiépítse.

Sajnos, nálunk nagyon sok az okos ember, mind a tudósok, mind a hivatalnokok, vagy más munkakörben foglalkozók között. Ezek okosan szeretve a hazát, megalkuznak az osztrák érdekektől, hogy maguknak kényelmet, exisztenciát biztosítsanak. Ez okos emberekkel kell még ádáz harcot folytatni a lelkes és tiszta érzésű embereknek s ha majd az erős hazaszeretet győz, mindinkább ki fog emelkedni Európa nemzetei között az erkölcsében megtisztult, hazaszeretében megerősödött, erejében megifjodott 1000 éves Magyar nemzet.

„Ellenzék.” Felhívás előfizetésre.

Julius—Szeptember

és

Julius—Deczember

hónapokra.

Jul.—Szept. hónapokra: 8 korona.

Jul.—Decz. : 16 korona.

Juliusra: 3 korona.

Az előfizetési pénzek a következő címre küldendők:

„Ellenzék” kiadóhivatalának.

Kolozsvár.

Előlehet fizetni bármely naptól kezdve.

Mutatvány számot kívánatra szívesen küld a kiadóhivatal.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, Julius 31.

— A kolozsvári függetlenségi párt zászlója. Benel Ferencs a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke azt javasolta azoknak, a kik a Richter Aladár dr. egyetemi tanár tiszteletére faklyás menetet kívántak rendezni s e célból maguk között zenére filléreket adtak össze, hogy most már, miután megfelelőbb formában kifejezték a ha-

— Természetes, hogy a hullának a vizsgálatig itt kell maradni — mondá a doktor. És minél előbb meg fogjuk azt tartani.

A mint a kapus lakását elhagyták George azt kérdezte az idegentől —

— Ő a szomszédságban lakik?

— Nehány hét óta itt vagyok, a falu vendégfogadóházában lakom — volt a válasz.

— Tehát képes lesz a vizsgálaton megjelenni?

— Kénytelen leszek azt tenni — volt a válasz. Azt hiszem, hogy Fitzhugh asszonynak egy barátjához beszélék?

— Én a kuzinja vagyok — válaszolá George.

— Tehát — folytatá az idegen, Georgot félrehuzva és halkán beszélve — lesz szíves megmondani neki, hogy évek óta örködtem az ő s gyermeke biztonságá felett, hogy egy rettenes bánattól többször megmenttettem őt; de, hogy az a nyomorult teremtes most az egyszer kijátsozta a figyelmet és szinte későn érkeztem. A gyermek keze által történt halálát úgy tekintem, mint az Isteni gondviselésnek egy káros tényét.

— Tehát ön ösmerte de Laurent kis-asszonyt? — Hallottam, hogy ön a nevén szólította.

— Igen, ösmertem, nagyon jól ösmertem! Több három esztendőjénél, hogy ő a Fitzhugh asszony utja körül ólálkodott. Ezt, megmondja neki és hogy Home, kinek az ő példája és szelid tanítása javára szolgált, az ő és fia felett való örkődése által igyekezett a multban elkövetett tévedéseitől vezekelni!

— Ön Home ur! A szegény Ernő titkára! Lesz szíves valam a házhöz feljönni, hogy Fitzhughné saját maga köszönje meg az ön jószágát, a hogy most én teszem az ő nevében?

(Folytatása következik.)

zafias tanárral való rokonérzésüket, az összegyűjtött pénzt hazafias célra fordítsák. Egy függetlenségi párti lobogó készítését javasolta, a mely lobogó alpnak első tételét ez a pénz fogja képezni. Más városok függetlenségi körneinek már rég van lobogója, mely alatt összetartanak, a hazaszeretetre és a függetlenségi elvek szolgálatára fogadalmat tesznek. Kolozsvárt ez a lobogó hiányzik. Ezt el kell készíteni. Kapcsolatosan ezzel tervezik egy függetlenségi kör alakítását is, olvasó és társalgó helyiséggel, a hol eszmét cserélhetnek s a hol a hazafias ügyeket megbeszélhetik és érdekeiket megvédelhik ott, a hol a hazaszeretét miatt terrorizmusnak és hátrazorításnak vannak kitéve. Ezt annival szükségesebbnek tartják, mert a nemzetiségi kérdés forszírozását utóbbi időben elejtve legádázabb ellenségünk, az osztrák, a szocializmus cizme alatt akarja a magyar haza fiait a hazaszeretettől eltántorítani és a társadalmi békén, az együttműködés és egymást megértés tömör falán rést ütni.

— Előkészületek a Mátyás szobor ünnepélyre. A Mátyás szobor meglepő szil ünnepélyt rendező bizottság mihelyt a hol naptáratól városi közgyűlés megállapítja azokat a kereteket, melyek között az előkészületek megteendőek, azonnal megkezdí permanens működését. A rendezés minden egyes frázisáról a beállítandó iroda egyöntetűen fogja egy helyi, mint a fővárosi sajtót informálni. — A Mátyás szobor talapzatának építését tegnap fejezték be, s ennek örmére a munkaházat zold galyakkal ékesítették föl a munkások. Most a szobor fölállításához szükséges munkálások elkészítése van soron. Ez mintegy tíz napot fog igénybe venni. Mihelyt ezzel elkészülnek, hozzákezdnek a szobor-átvétel egyes darabjainak összeállításához. A szobrot a Gladenbach (Beschoner) féle mődtőde most csomagolja ládába, s már legközelebből utnak indítja Budapestre Kolozsvárra.

— A kolozsvári piacon egészség-telen tápszerrel. Egész sereg kitanult anyóka szállít Kolozsvárra hamisított élelmi szereket. Be vannak gyakorolva pompásan. A házi asszonyok nem veszik észre műveleteiket. Egy öreg oláh né jár Bányabaktól Kolozsvárra. Rendesen hamisított tejfelt árul. A hamisítást ügyesen végzi, hogy alig lehet felismerni. A 65 éves öreg, sovány, magaster meit oláh anyóka magyarul jól beszél, azzal állít be uri házakhoz, hogy ő a Bartha k-r-asszonyok ajánlatára hozza ide a tejfelt. A tejfel, a mit árul abból áll, hogy bival eludtojt szitán áttör, tess hozzá firom listet, vagy finomra őrölt égetetlen gipsz-port és ezzel adja el tejfőlt helyett jó ártért. Piacvizsgálási rendszerünk mizerabilis rendszere mellett, úgy látszik, pár évig is ürheti ez anyóka mesterségét, sőt uncái tökéletesbítetik is a „mütejfel” gyártását.

— Tudomásul. Alóírt közhírré teszi, hogy a kolozsvári városi kir. járásbírószag folyó évi augusztus hó 4-től kezdődőleg hivatalos helyiséget az uj igazságügyi palotába hovárd utcába helyezi át és azon naptól kezdődőleg a jogkereső közönség részére e-tesítések az igazságügyi palotában (földszint 1, 10, 14, 16 és 20 számú jegyzői irodákban adnak. Ugyan-e naptól kezdve szóbeli panaszok polgári ügyben igazságügyi palota földszint 25 számú szobában, büntügyi szóbeli panaszok pedig ugyanott 19 számú szobában vétetnek fel. A kolozsvár városi kir. járásbírószag. Kolozsvárt 1902. évi július hó 31-ikén. Herczeg Zsigmond kir. járásbíró.

— Fogják meg a tolvajt! Ma a déli órákban nagy riadalom támadt a belváros utcáin. Rendőrök, polgárok és gyerekek rohantak egy alak után és egyre kiabálták, hogy fogják meg a tolvajt! De legjobban épen maga a tolvaj kiabálta, hogy „fogják meg!” E közben ugyancsak rohant előre, de földözöl mindenütt nyomában voltak. A járó-kelők zavarba jöttek és nem tudták hirtelen, hogy ki a tolvaj. Végre is egy rendőr előre tört és a kenyeres kofák között nyakon csipte a lihegő gazembert és bekísérték a rendőrségre, a hol kiderült, hogy a gyorslábú tolvaj neve: Schwartzs Lajos, nagyváradi illetőségű honpolgár. Schwarz ur különben egy zsebbőrá lopásan vesztett rajta.

— Dr. Nagy Ernő. A kolozsvári tud. egyetem most kinevezett közjog tanáráról a nagyváradi lapok nagyon melegen emlékeznek meg. Azt írják, hogy távozása nagy veszteség első sorban a nagyváradi jogakadémia, mely egyik legerősebb oszlopát — mondhatni díszét vesztí el benne, de nagy veszteség általában Nagyvárad városára, melynek egyik legtagdósabb, legnagyobb műveltségű s tudományos tevékenysége folytán külföldön is jól ismert és nagybecsült polgára távozik el. Már régóta befejezett dolog volt s mindenki tudta, hogy dr. Nagy Ernő nem marad sokáig városunkban. Nagy tudománya, a közjogi irodalomban kifejtett korszakalkotó tevékenysége szélesebb működési körre telte

Rejtett bonyodalmak.

Angolból fordította: Amica.

LIV.

(Folytatás)

(117)

De az ut meredek volt és Ernő a kőrhoz mörve nagy volt és erős. Hatalmasan rugdosott és éppen midőn a folyam felibe hajló szikla tetőjére érkezett, az asszony ereje gyengült — vagy talán teljesen biztonságban gondolta magát — és a g. ermet egy pillanatra letette. Ernő rögtön tele toroból kiabálni kezdett; az asszony ismét lehajolt, hogy felkapja, midőn a gyermek, mindon erőjét összeszedve, a kis lábait sziklárdan a földhöz vetve, megtaszította. Ez csak egy gyermek érintése volt — és ő egy erőteljes asszony; de véletlenül egészen a szikla szélén állott és az utóbbi fáradságtól kimerülve reszketett. A gyermek taszítása megingatta és a szikla felett egy hangos kiáltással esett hátra fele és most az ő kiáltását az Ernő rémületteljes sikoltásai követték.

E pillanatban két férfi ugrott ki ellenkező irányból az erdőből. Az egyik Ernőt kapta a karjába, a másik a szikla széléhez közeledett és lenézett.

— Jóságos Egék — kiáltá — ő ott van!

És oda fordulva, hol egy keskeny örvény vezetett le a szikláról, eltűnt, gyorsan lemenve a folyóhoz.

Logan George, a ki Ernőt tartotta a karjaiban reszketett a borzalomtól; mert a szikla élesfogó apró szirtok felett csüngött, melyek felett a folyó forgót képezve rohant. Azokara esni biztos halál volt, vagy annál is rosszabb. De ő nem tehetett semmit, kivéve, hogy a gyermeket haza vigye

öt hivatott. Sem az egyetemeken, sem a vidéki jogakadémiákon nem találunk ma hozzá fogható nagystílű közigazgatást. A jogi irodalomban több évtizeden át szakadatlan munkásságával elsőrangú helyet vívott ki magának nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is több nyelven megjelent munkái folytán. Levelező tagja a magyar tud. akadémiának és a párizsi „Société la Paix sociale”-nak, tagja a vonfelel az orsz. közoktatási tanácsnak, a magyar joggyógyulási állandó bizottságának stb. A nagyváradi jogszegélyt alelnökét veszté el benne.

— **Hét vezérek.** Hajdan a magyar utcai fejedelmi kortban, később a temetőben, azután a sétányon voltak elhelyezve a vezérek kőszobrjai. Ők is megfogták már. A múlt század végén már csak négyen maradtak. Ezt a 4-et is össze vésze zúzták, csak kitérték gonosz kezek ez év márcs. 15-ének hajnalán. Tessitori Arminio szobrász hazafias lelkesedéssel utána látott s a vezérek szobraiát kijavíttatta. Hárommal már el is készült. Most csinálja a negyediket. E szobrokat nem sokára feltesszük talapzatukra.

— **Szabászati tanfolyamok a vidéken.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszter urhoz a kamara kertlet nagyobb ipari központjaiban az idei nyári időben rendezendő szabó és cipész szabászati tanfolyamok ügyében. A miniszter úrtól most az értesítést vette a kamara, hogy a szabó tanfolyamok rendezése a folyó évről elmarad, mivel a szakoktatók az ország más városai-ban vannak foglalva. A cipész tanfolyamok leendő szakoktatóival a tárgyalások folyamatban vannak s annak bevégezése után az év őszén azok remélhetőleg rendezetnek fognak.

— **Bíróságaink köréből.** Ő felsége a magyar igazságügyminiszter előterjesztésére Vertán Sándor okládi kir. járásbírónak törvényszéki bírói minőségben az Erzsébetvárosi kir. törvényszékhez és Máthé Dénes tordai kir. járásbírósi albirónak addigi minőségében az okládi kir. járásbíróshoz saját kérelmükre leendő áthelyezését megengedte.

— **Kolera riadalom Berettyó-Ujfaluban.** A sárrét városában Berettyó-Ujfaluban, nagy pánikot okozott tegnap egy napszamos ember gyanús tünetek közt való hirtelen megbetegedése. Az orvosi vizsgálat első látásra a kolera nosztrasz tüneteit fődözte föl a betegnek, s Grósz dr. körorvos azonnal jelentést is tett az esetről Popovits György dr. vármegyei t. főorvosnak és a főszolgabírósnak. A főorvos a delutáni gyorsvonattal akart kiutazni Berettyó-Ujfaluba, hogy a szükséges óvintézkedéseket személyesen megtehesse, de időközben megérkezett a körorvos újabb jelentése, mely azt tudatta, hogy az első diagnózis téves volt, s a napszamos betegsége mindössze bélhurut, melyből a beteg hamarosan föl fog épülni.

— **Személyváltozások a r. kath. püspöki karban.** Jó forrásból szerzett értesülésünk szerint a most megüresült nagyváradi püspökséget hamarosan betöltik s mint a beavatott körökhöz igen közelálló helyről értesülünk, báró Horvát Károly veszprémi püspök lép Schlauch Lőrincz örökébe. Báró Horvát Károly utódjául a kormány Várady L. Árpád kanonokot, a valász- és közoktatásiügyi miniszterium osztálytanácsosát szömelte ki. A püspökjelölt osztálytanácsos hosszabb idő óta vezeti a miniszterium katholicus ügyosztályát és úgy világi, mint egyházi körökben nagy kedveltségnek örvend. A bíborosi kalap adományozása későbbi időkre marad ugyan, de kétségtelen, hogy az ország második kardinálja a görögök ifjú püspöke, gróf Széchenyi Miklós lesz.

— **Adóelengedés szélviharok miatt.** Minden gardiát kiválóképpen érdekelhet az az elvi jelentőségű határozat, a melyet a magyar közigazgatási bíróság legújabb hozott. Kimondotta ugyanis, hogy a szélvihar által okozott károk elemi csapásnak minősítendők s igényével bírnak arra, hogy az adóelengedést kérni lehessen. Eddig az adóelengedésre az igényigazoltságot az adia meg, hogy az elemi csapás mily területre terjed és nem lévén taxative felsorolva az időjárás kártételei, a pénzügyi közegok rendszeren elutasították a szélvihar következtében adóelengedést bejelentéskártételek tudomásul vételét. Most tehát a szélvihar által okozott károk elemi csapásnak tekintvén, a gazdákat még sem sújtja oly keményen és meg van a mód arra, hogy némileg kárpótolassanak, ha ilyen elemi csapások is érik. A hír bizonyára örömet fog okozni a gazdák közt, akik amugy is ki vannak téve az időjárás szeszélyeinek és alig tudnak védekezni a károk ellen, amelyeket az elemi csapások okoznak.

— **Az angol koronázásról.** London képe nem olyan, mintha a koronázás előtt állna, hanem olyan, mintha ez a nagy esemény elmúlt volna. Eltávolították a legutolsó díszleteket is s nekiképednek a tribúnok elhordításán, mióta bizonyos, hogy ha megkoronázzák is a királyt, díszmenet semmi esetre sem lesz az utcákon. A rendőrség felzárkózott Westminster közegtanácsát, hogy

a sokat megcsodált kanadai diadalívet hordassa el, mert akadályozza a közlekedést; de a híres iv, melybe Chamberlain kocsija a multkor belevágódott, mégis állni fog, sőt a kanadai kormány elrendelte, hogy újra díszítsék buzakalászsokkal és gyümölcsökkel. A kiváltságai elsőszülöttek nyomait (különösen az állami s közegsi épületeken s hidekon) azonban nem távolítják el, mert azt hiszik, hogy nem sokára ugys meg lesz a koronázás. A koronázás, eddigi megállapodások szerint, aug. 9-én lesz, de csak a westminsteri negyedre szorítkozik s a közegstanács a király egyenes kívánságára nem fog másodsor is költözi a dekorációra.

— **Carmencita éli!** A M-g. sról értesül, hogy a lapok által elparentált spanyol táncosnő: Carmencita nem halt meg. Jelenleg Madridban van s hosszabb betegségéből most lábadozik.

— **Százhusz éves völégény 80 éves menyasszony.** Hogy a vén szív is szerelemért eped, arra sok a példa. Az agastyán is megkivájoja a szerelmes hitves becéző dédelgetéseit, édes sutogásait, gondos ápolását. Mégis hihetlennékné látszik az a tudósítás, a mely most Skuleniből, egy romániai faluból érkezik. Ott ugyanis nemrégiben ünnepelte egy szerelmes pár az eljegyzését, a völégény: Muntean Tódor 120 éves „fiatalember”, a menyasszony: Todoreszku Heléna 80 éves özvegyasszony. Ifjúkori szerelmet érezték évtizedekkel ezelőtt egymáshoz, de a sors kegyelensége mindig útját állta egybekelésüknek. Muntean aglegény maradt, az asszonytác nemrégiben halt meg a férje. Most aztán teljesül régi vágyuk, öreg testtel, ifjú lélekkel eveznek be a boldog házasság révébe.

— **Francoziaország gabonatermése.** A Figaró által körözött kérdésekre érkezett válaszk alapján a lap közli, hogy a francia gabonaszatás eredménye 132 millió hektoliterre fog rugni 128 millió hektoliter fogyasztási szükséglet mellett. A borsztrét 40 millió hektolitert, azaz egy harmadrészel kevesebbet fog eredményezni, mint tavaly, de azért a szükségletet fedezni fogja.

— **A gyilkos méhek.** Tatáról írják, hogy Baj szomszédos községben elszabadult egy méhraj és a határban megölt egy szánással foglalkozó Koblentz nevű legényt két lovával együtt. A párját rikkító szerencsétlenség úgy történt, hogy a vezető anyaméh rászált az egyik lóra. A következő pillanatban a szántólegényt és mindkét lovat ellepék az anyaméh követő fiatal méhek és úgy agyonszurkálták a szerencsétleneket, hogy a két ló 1—2 percnyi kintlódás után elpusztult, a legényt pedig haldokolva szállították haza.

— **A „kókkönyv” adatai.** A dél-afrikai ügyekre vonatkozó kókkönyv a vere-nigini május 31-iki bir kongresszusnak határozatát is tartalmazza. Az angol feltételek elfogadásának okát illetőleg a kongresszus kijelenti, hogy egyebek közt különösen a következő tényeket tapasztalta: 1. hogy az angolok teljesen elpusztították a két köztársaság területét, 2) hogy a koncentráció: táborok megbetegedések és halálozások halálalban számának voltak okai. 3) hogy az összes kaffer törzsek fegyverhez nyultak, hogy a burok ellen harcoljanak, gyilkosságokat és kegyetlenkedéseket vittek véghez.

— **Merénylet Roosevelt ellen.** Londonban a keddi tőzsdén egy New-Yorkból érkezett, állítólag megbízható távirat alapján elterjedt annak a híre, hogy Roosevelt ellen merényletet követtek el. A hírt továbbították is, aminek az lett az eredménye — hogy London egész delután tartott kérdészköds közponja lett. Este jött a csafolat s a merénylet híre egyszerű tözsedemanzóvernek bizonyult.

— **Gyilkosság parancsszóra.** Szüddön — mint lapunknak jelentik — Gábris Mihály földmives ember lesurta Gubisch Lőrincz jómódu parasztagardát. A csendörök a tettest vasraverve bevitték a közegsházára s ott megkérdezték tőle:

— Miért ölte meg Kubischot?
A legény vadul hátravetette a fejét és kevélyen vágta oda a csendöröknek:
— Mert megfizettek érte! A Gere Mihály mondta, hogy ísszem le!
Gere Mihály a fölbujtó évek óta mindig elszántot egy darabot a Kubisch Lőrincz földjéből.

Az aratás előtt Kubisch megcsokalta a dolgot, mértéket hozottát s mivel a felmérés után az tűnt ki, hogy Gere Kubischot apránkint egy méter szélessé földrésszel károsította meg. Kubich az elszántott területen volt buzatermést learatta és elszállította. Gere erre éktelen haragra lobbant s kijelentette, hogy ezért vért ereszt Kubischon. Varsánap delután Gere magával vitte Gábris a korcsmába, a kit előre felbérelt arra, hogy kössön ki Kubischal és szurja le. A korcsmában találkoztak Kubischal, akit Gábris addig piszkált, míg nem összeverekedtek. Ekkor odakiáltott Gere Gábrisnak:

— Szard le, megfizetek érte!
Gábris bicskjával oldalba szurta Kubischot, a ki megtántorodott s rövid vonaglás után meghalt.

— **Hogy mulatnak az angol képviselők?** Az angol alsóház postája legutóbb egy csomagot kézbesített John Redmondnak, az ir párt vezetőjének, melyet azonban az tekintetlét arra, hogy valami kalimpált benne, nem mert kinyitni. Végre is

egyik kollégája — talán éppen a csomag feladója — rászánta magát az áldozatra. Általános derűtlenség között mr. Chamberlainnek egy gumiból készült fejét csomagolták ki, melynek szeméi még a rajta elhelyezett monoklin át is élénken mozogtak. A gyarmat ügyi miniszter egyebekézt is állandó tárgya az éleztelenségeknek. George Harwood játékszer hozott az alóházba, me y szintén Chamberlaint ábrázolja, a mint egy óramű fejét mozgatja, a száját ki és becsukja és elválasztatlan monoklinját állandón lejteti a földre. A hatás természetesen óriási volt.

— **Földes-Féle Margit-Grém.** Nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is elismerik, hogy a Földes Kelemen aradi gyógyszerész által készített Margit-Grém az összes szépiószerek között elsőrangú helyet foglal el. Pár nap alatt minden arczot üdít, fiatalít, finomít. Széplőt, kiütéseket, foltokat, ráncokat és egyéb bőrhaját eltávolít. Minden hölgynek nélkülözhetetlen. Nagy tégey 2 kici 1 korona, Szappan 70 fillér pudor (53 szín, ben) 1, 20 k. Kapható a készítőnél és minden gyógyszerárban. Utánzatoktól óvakodjunk.

Elvezett az erdőgazgatási palotától Eperjes-utczáig vezető uton egy lánc egy nagy tallórral és egy Kossuth képpel. A becsületes megtalálta ha az erdőig palotában átadja illó jutalomban részesül.

Adakozás.

Kolozsvármegye tankerületében tett kulturadományokról a következő kimutatást tettük:

Kolozsvármegye tankerületében tett kulturadományok kimutatása az elemi népiszkolák köréből az 1901—92-ik tanévben.

A bánffy-hunyadi áll. iskolánál: Barcsay Domokos orsz. képv. 20 kor., Gyarmathy Zsigmond kir. tanácsos, gondnoksági elnök 20 kor., a kalotaszegi Takarékpénztár igazgatósága 60 kor., a bánffy-hunyadi ev. ref. egyház 24 kor., Weisz Izák fakereskedő 10 kor., Pálfi Lajosné 6 kor., Koleszár Lajosné 5 kor., Tóth István kereskedő 5 kor., Pfeifer Zsigmond postamester 5 kor., Gaál Ferencné 4 kor., Telegyi Árpád rajztanár 4 kor., Tóth Márton kereskedő 4 kor., A Kossuth Lajos alapít. kezelő bizottság 10 kor., dr. Tábor Sándon ügyvéd 20 kor., Szikszai Ferencné 10 kor., Gombos Ferenc nyomdatulajdonos 7 kor., Erzsébet királyné emlékére rendezett ünnepély rendezősége 10 kor., A szegény tanulói alapít. kezelő bizottság 100 kor.

A bonczhidai áll. iskolánál: gróf Bánffy György v. b. t. tanácsos 55 kor., Vajna István 8 kor., dr. Farkas Lajos egyet. tanár 10 kor. A mócsi áll. iskolánál: a mócsvidéki Takarékpénztár igazgatósága 50 kor.

A szováthi áll. iskolánál: a mócsvidéki Takarékpénztár igazgatósága 50 kor., A magyabikali áll. iskolánál: Deasy Gyula esperes 3 kor., Régeni Ferenc 3 kor., Porucz Gyula 3 kor., Körmendy Jenő 3 kor., Antal István egy nemzeti zászolt, Szentiványi Gyuláné 6 kor., Faragó György 6 kor.

As egeresi áll. iskolánál: Zvillinger Norbertné 36 kor., Beteg Lászlóné 15 kor.

A kissebesi Emke iskolánál: Gránit-Kőbánya Részvénytársaság igazgatósága 10 kor., Emke igazgató választmányá 45 drb. könyvet, Glasner Józsefné 10 kor., Laendler József 4 kor., Neumann Béla 6 drb. könyvet, Csongvay D. 2 kor.

A kolozsvári milleniumi iskolánál: Dobál Antal ügyvéd 30 kor., Somodi István ügyvéd 4 kor.

A kajántói áll. iskolánál: Ferenczi Lajos plébános 2 kor., Zombory János 2 kor., Straub János 1 kor. 20 fillér.

A nagyidai áll. iskolánál: Dózsa Endre alispán 10 kor., Gyulay Richard cs. és kir. kamarás 10 kor.

A magyafenesi áll. iskolánál: Neuchloss Károly és fia 20 kor., Bohucz Alajos 10 kor., a magyafenesi Hitelösztövekezt igazgatósága 10 kor., Taszler Rezső 10 kor., Reicz Lipót 4 kor., Gábor Mózes 5 kor., D. V. József 2 kor., Teleki László 2 kor., Adria Biztosító Társulat Vezérigynöksége 2 kor., Hirsfeld Sándor 2 kor., Hartig Vilmos 2 kor., Rozenberger József 2 kor.

Fogadják a nemes adakozók e téren is a vallás- és közokt. miniszter ur nevében elismerő köszönetemet hazafias figyelmük és áldozatkész-ségükért.

Kolozsvár, 1902. július hó 26-án.

Kozma Ferenc,
kir. tanácsos tanfelügyelő.

Mulatás.

A Kolozsvár város szépió-egylet választmánya által a budapesti szinataroda növendékei közreműködése mellett, folyó évi augusztus hó 3-án, jövő vesárnap a Törnevivoda összes termében rendezendő harmadik nyári táczmulatságra a rendezőbizottság a meghívókat már szétküldötte. A mulatság érdekében a rendezőbizottság mindent elkövet, hogy a közönségnek egy valóban érdekes estét és kellemes szórakozást szerezzen. A műsor kiválóan érdekes számokból van összeállítva és ezenfelül a rendezőség sokféle szórakoztató meglepetésben fogja részesíteni a közönséget. A műsorban levő kuplék helyi vonatkozásnak, helybeli szerzemények és mint ilyenek különösen érdekesek a közönségre nézve. A műsor a következő számokból áll:

1. A „Mama kedvence” monolog, előadja: Helta Aladár ur. 2. A „Revolver” dialog, előadják: Kis Mariska k. a. és Szabó Gyula ur. 3. „Siketek kell lenni” vígjáték 1 felvonás. Személyek: Damossel Török Károly ur, Eglantin leánya Kiss Mariska k. a., Plancide Nyilas Kálmán ur, Bonifac ias Szabó Gyula ur, Rendörbiztos Helta Aladár ur. Történik: Damossel lakásán. — Idő jelenkor. 4. „Házassulandó fiatal ember” monolog, előadja: Pintér Lajos ur. 5. Cuplé, énekl: Szabó Gyula ur. — A program kezdete 8 órakor. Belépő díj személyjegy 2 kor. Családok részére minden személy 1 korona.

Az előadást táncz követi. A zenét egy helybeli elsőrendű cigány zenekar szolgáltatja. Jó konyháról és italokról is gondoskodva van.

Gyászrovat.

Klein Dávidné, Jakobi Margit, Klein Dávid bórkereskedő ifju szép neje, ezelőtt, mintegy 6—7 nappal fűrdőre utazott, de utközben rosszul lett, annyira, hogy Budapestent utját félbelkellett szakítani. Orvosai állítólag vakbélgyuladást konstataáltak, de úgy látszik, a szegény beteg számára nem volt mentés, mert most kolozsvári rokonai arról értesültek, hogy az élete legszebb korában lévő fiatal asszony 5 napi kinos szenvedés után Budapesten meghalt.

Ráduly Sándor Lővéte közsegjegyzője, m. kir. könyvtárvezető, Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának és a jegyzői nyugdíjválasztmányának tagja folyó év és hó 29-én reggel 6 órakor, épen akkor, midőn a vármegye esküvőszobában az ő elöklete alatt tartandó közgyűlésre utazott, Homoród-Almás községben 53 éves korában szívvelhűdés következtében elhalt.

Jótekonyság.

Magyar-Nagy-Somboron az ev. ref. templom torony javára rendezett mükedvelői előadásal egybekötött mulatság igen jól sikerült. A jótekonyságra felfűzfizettek a következők: Brunner Jakab 6 kor. dr. Simon Tamás 2 kor. Szedácsék József 2. Műszterman Győző 3 kor. Bocsaúczy János 1 k. 20 fill. Demeter Kálmán 1 kor. Sigmund L. 1 kor. Ürmösy Kálmán 1 kor. dr. Deasy Pál Császár Gábor 60 fillér. N. N. 30 fill. N. N. 20 fil. miért is fogadják a rendezőség hálás köszönetét.

LEGUJABB.

„Az „Ellenzék” táviratai, telefonszámításai és stírgöny-levelei.

Károly király utja.

Budapest, jul. 31.

Károly király, mint említettük pénteken, augusztus 1-én Szinájából királyunk látogatására Ischlbe utazik. Újabb rendelkezések szerint a királyt Bécsig Erzsébet királyné is kíséri, a honnan Vied-be utazik, ahol elhunyt anyja siremlékén dolgoznak. Károly király az idén nem megy Regatzba, hanem Ischlből a gasteini fűrdőbe utazik.

Alapítvány újságírók részére.

Budapest, jul. 31.

A József főherczeg tulajdonában lévő Cirkvenica tengeri fűrdő vezetője dr. Ebers Henrik császári tanácsos nagylelkű alapítványnyal hálálja meg a magyar sajtónak azt a hazafias támogatását, melylyel a gyönyörű magyar fűrdőhelyet felkarolta. Az alapítvány a Budapesti Újságírók Egyesületének jogot ad arra, hogy évente tizenkét magyar újságíró, a ki fűrdőre és gyógyulásra szorul, egy-egy hóra ingyen helyezzen el a magyar Riviera e kies fűrdőtelepén. Az illető újságírók ingyen lakást, ingyen fűrdőt és ingyenes gyógykezelést kapnak és még az étkezésnél is 20 % nyi árengedményben részesülnek. A Budapesti Újságírók Egyesülete megleghangu levélben közönte meg dr. Ebers Henrik császári tanácsosnak ezt a nagylelkű alapítványt. Az alapító levél szövege a következő: Nagyságos Vészi József országygyulási képviselő urnak mint a Budapesti Újságírók-Egyesülete elnökének Budapestent.

Nagyságos uram! A mióta a József főherczeg ő fensége tulajdonát képező Therapia gyógytelepet Cirkvenicán vezetésem alá vettem, a magyar tengerpart eddig nekünk idegen virányait magyar szellem lengti. Cirkvenicakomor bércei felvidultak, magyar szótól visszhangzanak.

E gyors, örvendetes változásnak az okát a magyar sajtó őnzellen támogatásában véltem megtalálni.

Midőn ezért a magyar sajtónak és darré munkásainak köszönetet mondok, egy-szeremind arra kérem Nagyságodat, kegyeskedjék odaadni, hogy az elnöklsé alatt álló Újságírók Egyesületének választmánya elfogadják és kezelje azt az alapítványt, a melyet ezennel a magyar újságírók részére felajánlok.

Felajánlok tehát a Therapia czimű gyógyintézetemben Cirkvenicán, a mely egész éven át nyitva van 1902. augusztus 1-étől kezdve: 1 (Egy állandó, lehetőleg minden hónapban egy más a B. U. E. által igazolt magyar újságíró által betöltendő alapítványi helyet, mely a következők élvezetét biztosítja: szabad lakás [fűtés és világítás-sal], ingyen gyógykezelés és fűrdő, a gyógy és zenedíjak alól való felmentés és az étkezésnél 20 százalékos engedmény. 2.) 25 százalékos engedményt a lakás és fűrdőhasználatnál minden a B. U. E. által igazolt magyar újságíró részére.

Ismételten kérem Nagyságodat, ke-

gyeskedjék e csekély kedvezést a magyar újságírói kar számára elfogadni és erről úgy engem, valamint az összes magyar honi újságírói egyesületeket értesíteni.

E reményben maradok Nagyságodnak készséges hiva

Cirkvenica, 1902. jul. 25.

Dr. Ebers-Henrik cs. tan.

Idegenek fogadtatása

Transvalban.

Durban, jul. 31.

A durbani parancsnok közli, hogy az utasokat Laurence-Marquezenben nem engedik partraszállani, ha husz fontot letétbe nem helyeznek. Engedélyjegyet kell felmutatniuk a Transvalban való tartózkodásra vagy pedig nyolcz napon belül foglalkozást kell szerezniök, mert különben kiutasítják.

A görög király Pétervárt.

Pétervár, jul. 31.

A görög király augusztus 25-én érkezik ide.

Román kultur ünnep hazánkban.

Budapest, jul. 31.

A balázsfalvi oláh iskolák a legrégebbiek az országban; az idén lesz 150 esztendeje, hogy az első oláh iskola Balázsfalván létesült. Az oláhok ez alkalomból Balázsfalván nagy ünnepségeket fognak rendezni, melyen az erdélyi és magyarországi oláhok köréből számosan fognak részt venni. Az ünnepség megtartásának napját még nem tűzték ki.

Margit özvegy királyné

Budapest.

Budapest, jul. 31.

Az itteni olasz kolonia körében híre jár, hogy Umberto király özvegye, Margit királyné az ősszel több hónapra terjedő külföldi utra indul. Megfogja látogatni a Szent-földet és visszajövet Budapestre is ellátogat, a hol több napon át marad.

Elitelt bérnyilkos.

Bologna, július 31.

A Maffia pörben bérnyilkossággal vádolt Palizzolló, volt képviselőt az esküdtsek 30 évi börtönrre ítélték.

Letartóztatott kerítőnök.

Budapest, július 31.

Azokat a szennyes lelkű vén asszonyokat, a kik kis gyermekeket aljas bűnre csábítottak, de a rendőrség szabdlábra helyezte, ma a kir. ügyesség letartóztatata.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és lapulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

Az

„ELLENZÉK”
kiadóhivatala

1902. július elsejétől kezdve

újság előfizetési

és

elárusítási irodát

nyitott.

A kiadóhivatal elfogad előfizetéseket bel- és külföldi napilapokra és folyóiratokra s ezeknek legtöbbjét egyenként is árusítja Szentegyház-utoza 22. és Deák Ferenc-utoza 33 szám alatti helyiségében.

A közönség szives figyelmét felhívjuk ezen főleg a

közönség kényelmére

szolgáló ujtásainkra. Ettől eltekintve az előfizető még a posta költségeket is megtakarítja.

Előfizetőink s rendes vevőink díjtalanul tekinthetik meg s el is olvashatják az összes irodánkban raktáron levő lappeldányokat.

Az „Ellenzék” vidéki előfizetőinek különösen figyelmébe ajánljuk, hogy bármely napi vagy heti lapot megrendelhetnek nálunk s az előfizetési díjat az Ellenzék előfizetési díjával együtt küldhetik be.

Sz. 480—1902.

781. 2—3.

Sz. 861—1902.

784. 1—1.

Arlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. javítóintézet részére az 1903. év folyamán szükséges körülbelül 22 ezer kilogramm barna- és 200 kg. fehér kenyér 300 kg. száraz zsemlye, 2600 kg. marhahús, 50 kg. borjúhús, 250 kg. sertéshús, 15 ezer liter tehéntej, 200 liter tejföl, 1200 kg. házilag elvasztott sertés zsir, 600 kg. 1-es, 700 kg. 4-es és 900 kg. 5-ös buzaszt, 1000 kg. szemes fehér bab, 400 kg. borsó, 600 kg. lencse, 350 kg. I-ső osztályú rang. rizs 350 kilogramm buza, 600 liter 12 százalékos ecetszesz, 600 kg. örölt konyhasó, 50 kg. süvegcsukor, 20 kg. rózsapaprika, 30 kg. juhturó, 50 kg. grói sajt, 5 kg. köménymag, 900 db nyuktojás, továbbá 500 köbméter kemény tűzifa, valamint 2800 kg. kőolaj szállításának vállalkozói biztosítása tárgyában a nyilvános árlejtés: **1902. évi Augusztus hó 30-án d. e. 10 órakor** fog az intézet igazgató-sági irodájában megtartani.

A ki árlejteti óhajt, köteles az árlejtés megkezdése előtt az árlejtés feltételeit, annak elismeréséről, hogy azokat olvasta és feltétlenül elfogadja saját kezűleg aláírni és ezen feltételekben megállapított bántópenzt (az összájlati összeg 5 százaléka) készpénzben avagy ovadékképes értékpapírokban az árlejtést vezető kezéhez letenni.

Árlejtési lehet szóval és írásban. — Árlejtési kíváncni tartoznak a szállítandó cikkek beszerzési forrását (hazai vagy külföldi gyártmány) pontosan megjelölni, mely körülmény a szállítás alkalmával az illető cég, védjeggyel illetve iparkamrai bizonyítvánnyal kötelesek igazolni.

A hirdetményben felsorolt élelmi cikkeknek és kőolajnak a városból az intézethez való befutározásáról az igazgatóság gondoskodik.

Az árlejtési feltételek ezen hirdetmény közlésétől az árlejtés napjig mindennap délelőtt 9 óráig és délután 3 óráig 5-ig az intézet irodái helyiségében megtekinthetők.

A kir. javító intézet igazgatója
Kolozsvar, 1902. július 28-án.

Kovács József
igazgató.

Sz. 10485—1902

782. 1—2.

Pályázati hirdetmény.

Kiskülföldvármegye erzsébetvárosi járásába bevezetett Balavásár községében egy személyjogi gyógyszerár felállítására 20221—VI. számú belügyminiszeri rendelettel engedélyeztetve, ezen gyógyszerár felállítására jogának elnyerésére az 1876 évi XIV. t. cikk 134 §-a végpontja alapján ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom tehát mindazokat kik a kérdéses gyógyszerár felállítási jogát elnyerni óhajtják hogy folyamodványukat az 1883 évi 22370 számú belügyminiszeri körrendelettel, kiadott szabályrendelet értelmében felszerelve folyó évi szeptember hó 5-ig hozzám terjesszék be. Később érkező pályázatok tekintetbe nem vétetnek.

Dicsőszentmárton, 1902. július 28.

Ostát Gábor alispán.

1039—1902.

783. 1—1.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében ezennel közzé teszi, hogy a Bácsi belvárosi kir. járásbíróságnak 1899 évi V. c. 5816/97 számú végzése következtében Dr. Fuoksz Károly javára, Betegh Ferenc ellen 81 kor. 26 fill. a jár. erejéig 1899 évi július hó 20-án fogatott ki a végrehajtás útján lefoglalt és 700 kor. becsült következő ingóságok u. m.: 1 kazal szena nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a tordai kir. járásbíróság 1902 évi V. I. 3377 számú végzése folytán 81 kor. 26 fill. ökekövetelés, ennek járuléka erejéig Gyéres község piacán leendő eszközlekre 1902. évi augusztus hó 1-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozó oly megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsónalul is elfognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Tordán, 1902. évi július hó 10 napján.

Germán János,
kir. bír. végrehajtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1902 7364 sz. végzése következtében dr. Gyalui Bernáth Albert ügyvéd által képviselt Szepessy Lajos javára Somogyi D. Ernő és neje ellen 400 kor. a jár. erejéig 1902 évi július hó 5-én fogatott ki a végrehajtás útján le és felül foglalt és 640 kor. becsült következő ingóságok u. m. butorok és egyéb nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. járásbíróság 1902 évi V. I. 888/2 számú végzése folytán 400 kor. tökéletes, ennek 1902 évi június hó 14 napjától járó 6 százaléka kamai, egyharmad százaléka váltó díj és eddig összesen 62 kor 62 fillérben bírállag már megállapított költségek erejéig Kolozsvár, Szappan-utczán alperesek lakásán leendő eszközlekre 1902. évi augusztus hó 13-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozó oly megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsónalul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvár, 1902. évi július hó 29. napján.

K Csoma Imre,
kir. bírósági végrehajtó.

Hatóságilag engedélyezett

Erdélyrészi ingatlan és Jelzálog

forgalmi és adásvételi intézet.

Kolozsvár, Unio-utca 21. szám.

Eszközöl törlesztés kölcsönök földirtokokra és bérházakra 10—65 év közötti időre a legmagasabb összegig. 4, 4 1/2, 5%. A kölcsön földirtelintézet által a kikötött határidő előtt fel nem mondható; kölcsönvételre azonban jogában áll azt a kikötött határidőn belül is tetszés szerinti részletekben vissza fizetni. — Kölcsön eszközlekre bemutatandó a hiteles telektönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolata.

Elvállal továbbá erdő, földirtok, házak szóval minden üzletek eladása, megvétele, valamint haszonbérletekre vonatkozó megbízások.

Levélléti megbízásokra azonnal válaszlatat.

Eladó ház és birtok Zilahon.

Lakház, áll 4 lakozóból, konyha, kamara sat., egy teljesen berendezett bolti helyiségből és nagy kertből. Földirtok 18 hold szántó és kaszálóból tagosított, a város közvele közelében.

Szállás teljesen beállítva és pinze ugyanott. Külön-külön akár együttesen szabad kézből elköltözés miatt olcsón eladó, — a vételár részletekben is lefizethető.

Brutó első részében — csemegé fajokkal beállított szőlő és szép gyümölcsös.

Több — a város különböző részeiben fekvő ház, kedvező feltételek mellett. Kolozsvár közelében fekvő szép birtok 250 holdas szép lakóházzal, esetleg elcsereztetik.

ELADÓ

Házasság közvetítés

egy a magasabb körökben ismeretségben álló uri egyén által, szigorú titoktartás mellett.

Czím meg tudható fennit intézetnél.

Megvételre keresetnek birtokok és házak.

354. 41—00.

KOLOZSVÁRI

Takarékpénztár és Hitelbank

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Irodák:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. sz.
saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskére vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat, utalványokat, checkeket és kisorsolt értékeket olcsón számíto le.

Jelzálogos kölcsönök nyújt kolozsvári házakra és földirtokra.

Előleget ad értékpapírokra.

Értékpapírokat, értéket vesz és elad saját és idegen számlára.

Zálogháza [bejárt a király-utca felől] délelőtt 8—12-ig, délután pedig 3—5-ig áll a közönség rendelkezésére és előleget ad ékszerekre és ingóságokra.

Áruraktár (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak.

74. 57—*

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság
Vezérigynöksége.

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. sz.

WICHTERLE F. gazdasági gépgyár bizományi raktára.

TELEFON 351.

TELEFON 351.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni hogy

VAS ÉS SZERSZÁM KERESKEDÉSÜNKET

folyó évi október 1-én, az ujonnan épült csizmadia társulat házában Deák Ferenc-utca 25 szám alá helyezzük át.

Együttal bátrak vagyunk ajánlani dusan felszerelt raktárunkat, mindennemű vasárunkban. Épület és butor vasalás, elszigetelő és kátrányos fedéllemezek, konyha felszerelési cikkek, Tovata kenőcs és gépolaj, keneze, olaj és porfestékek kocsikenőcs és pormentesítő olajból nagy raktárt tartunk.

Pontos kiszolgálás és jutányos árak.

Kiváló tisztelettel

718. 10—x.

BABOS ÉS TÁRSAI.

UDVARI és TÁRSA

kocsigyártó cég legnagyobb készletet tart

==új kocsikból,==

valamint elvállal e szakmába vágó javításokat, koci lackirozást, bélelést kívánat szerint.

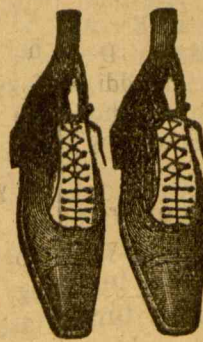
Részvett kiállításra kitüntetve szép és jó munkáért.

Megrendeléseket készséggel teljesít. Használt kocsit becsérél. — Vidéki írásbeli megkeresésekre azonnal válaszol. — Kívánatra árjegyzéket küld. A nagyérdemű közönség eddig irántunk tanúsított nagybecsű partfogását jövőre kérve. Mely tisztelettel

UDVARI és Társsa.

Kolozsvár, Radák-utca (Zöldfa-vendéglő mellett) saját helység.

747. 58—x.

Jó alaku tartós és olcsó cipő

==csakis==

Dukesz Sándor

czipőraktárában kapható

KOLOZSVÁRT,

Mátyás király-tér 16. (Unio-utca sarkán)

Czipész műhelyek berendezve.

Czipő-Cremek és czipő sámfák kaphatók.

308. 29—50.

KOLOZSVÁRT.

Ajánlja az újabb időben gazdaság és a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

⇒könyvnyomdáját,⇐

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van hivatva.

Deák F.-utca.

„Ellenzék“ könyvnyomda.

De éppen olyan csinnal és lekező olcsó árban készít mindennemű egyszerű nyomtatványokat és ezeknek nemcsak csinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.

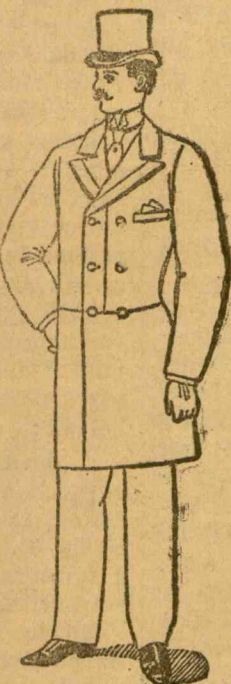
Telefon 233.

Telefon 233.

LEGELÉGÁNSABB

KIVITELÜ

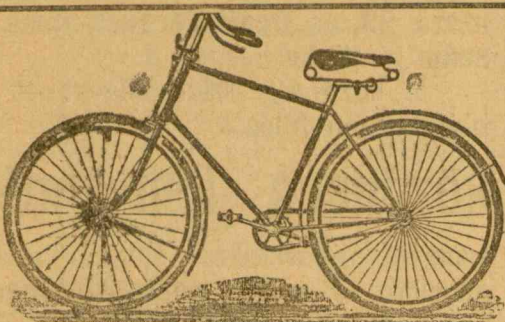
FÉRFI
FIU ÉS
GYERMEK
RUHÁK

KAPHATÓK:

6. 65—x.

Neumann M. Kolozsvár,
Mátyás király-tér 14.
es. és kir. udv. szállitonál

Kerékpárok

csakis legjobb külföldi gyártmányok, varrógépek és összes felszerelések, tömlők, külső köpenyek, lámpák beszerzési áron. Műhelyemben javítások feltűnő olcsó árakban kaphatók.

Kolozsvár, Egyetem-u. 2. Grósz Frigyes

kerékpár és varrógép gyári raktárban.
708. 18—50.

Városunk egyik
mágnás hölgyének

kelengyeje

megérkezett, mely üzletemben 2 napig kiállitva lesz.

Ezen remek szép kelengye megtekintésére a nagy-közönséget tisztelettel felkérem

662. 6—x.

teljes tisztelettel
ZSIRAI MÓR.